

Sygn. akt III Ca 1062/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Roman Troll

Sędziowie Sądu Okręgowego: Mirella Szpyrka

Magdalena Balion-Hajduk

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2021 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy powództwa J. K. (K.)

przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 15 marca 2019 r., sygn. akt I C 324/17

oraz na skutek zażalenia pozwanej

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3. wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 15 marca 2019 r., sygn. akt I C 324/17

1) zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 2. w ten sposób, że oprócz pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w części opisanej w punkcie 1. wyroku, pozbawia wykonalności wobec powódki tytuł wykonawczy – bankowy tytuł egzekucyjny nr (...)

z 17 lutego 2009 r., któremu Sąd Rejonowy w Rybniku postanowieniem

z 8 kwietnia (...) nadał klauzulę wykonalności, w sprawie o sygn. akt I Co 727/09, przeciwko dłużniczce N. K. (K.),

a postanowieniem z 18 października 2016 r., w sprawie o sygn. akt I Co 784/16, nadał klauzulę wykonalności temu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko G. P. i J. K. – w dalszej części, co do 851,24 zł (osiemset pięćdziesiąt jeden złotych i dwadzieścia cztery grosze) uwidocznionych na tym tytule, czyli łącznie do 2197 zł (dwa tysiące sto dziewięćdziesiąt siedem złotych), na którą to składają się wymienione w punkcie I tego tytułu kwoty,

b) w punkcie 3. o tyle tylko, że w miejsce 1057 zł zasądza 1027 zł (tysiąc dwadzieścia siedem złotych),

2) odrzuca apelację w pozostałej części,

3) zasądza od powódki na rzecz pozwanej 56,10 zł (pięćdziesiąt sześć złotych i dziesięć groszy) z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego,

4) oddala zażalenie pozwanej.

UZASADNIENIE

Powódka J. K. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z 17 lutego 2009 r., wystawionego przez Bank (...) Spółkę Akcyjną w W. i zasądzenie kosztów procesu, wskazując, że objęte tytułem należności wynoszące 2197 zł są przedawnione.

W odpowiedzi na pozew pozwana uznała powództwo w zakresie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego ponad 1345,76 zł i wniosła o zasądzenie kosztów procesu. Wskazała, że tytuł wykonawczy został w części skonsumowany w toku postępowania egzekucyjnego.

Wyrokiem z 15 marca 2019 r. Sąd Rejonowy w Rybniku pozbawił wykonalności wobec powódki tytuł wykonawczy – bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), któremu Sąd Rejonowy w Rybniku 8 kwietnia 2009 r. nadał klauzulę wykonalności, w sprawie o sygn. akt I Co 727/09, przeciwko dłużnicze N. K., zaś tenże Sąd 18 października 2016 r., w sprawie o sygn. akt I Co 784/16, nadał klauzulę wykonalności przeciwko G. P. i J. K. - w części ponad 1345,76 zł (pkt 1.), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2.) oraz zasądził od pozwanej na rzecz powódki 1057 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu (pkt 3.)

Orzeczenie to zapadło przy ustaleniu, że 12 września 2006 r. N. K. zawarła z Bankiem (...) S.A. w W. umowę pożyczki gotówkowej, z powodu niewywiązywania się z umowy powódka wystawiła bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), na podstawie którego N. K. zobowiązana była zapłacić 1698,97 zł z tytułu niespłaconej pożyczki, 202,03 zł z tytułu odsetek umownych za faktyczne opóźnienia w spłacie rat kredytu oraz 296 zł z tytułu opłat manipulacyjnych za czynności windykacyjne. Postanowieniem z 8 kwietnia 2009 r., wydanym przez Sąd Rejonowy w Rybniku nadano bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z 17 lutego 2009 r. klauzulę wykonalności na rzecz powódki przeciwko dłużnicze N. K.. Postanowieniem z 12 lipca

2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rybniku C. L. zawiesił postępowanie na podstawie art. 819 k.p.c. (sygn. akt Km 2920/09). Postanowieniem z 18 października 2016 r., wydanym przez Sąd Rejonowy w Rybniku, nadano klauzulę wykonalności wspomnianemu wyżej bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko G. P.

i J. K., na które obowiązek z tego tytułu przeszedł z poprzedniego dłużnika N. K. na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku z 7 listopada 2013 r.

o stwierdzenie nabycia spadku.

Sąd Rejonowy ustalił, że w oparciu o wyżej wymieniony tytuł wykonawczy Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rybniku Z. Z. wszczął postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt Km 5/17. Pismem z 8 lutego 2017 r. powódka wezwała pozwaną do złożenia wniosku o umorzenie egzekucji podnosząc zarzut przedawnienia, a pismem z 16 lutego 2017 r. pozwana złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko dłużnicze J. K. w sprawie o sygn. Km 5/17.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Rejonowy, przywołując regulacje art. 840 k.p.c., art. 843 § 3 k.p.c., art. 316 k.p.c. i art. 213 § 2 k.p.c., doszedł do przekonania, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w znacznej części. Wskazał, że powódka wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w całości, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia, a pozwana uznała powództwo przy pierwszej czynności procesowej w części ponad 1345,76 zł i podkreślił, iż orzeczenie, które jest zwalczane przez powódkę jest prawomocne, a postępowanie egzekucyjne w sprawie zostało prawomocne zakończone. Zaznaczył, że dłużnik traci uprawnienie do wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego z chwilą wyegzekwowania przez wierzyciela świadczenia objętego tytułem wykonawczym, a jak wynika z akt postępowania egzekucyjnego postępowanie w sprawie zostało umorzone 13 marca 2017 r. zgodnie z wnioskiem wierzyciela złożonym 16 lutego 2017 r. Dlatego Sąd Rejonowy oddalił powództwo w pozostałej nie uznanej przez pozwaną części. Tytuł wykonalności został w części skonsumowany, co wynikało

zarówno z dokumentacji zawartej w aktach egzekucyjnych jak i stanowiska powódki. Część świadczenia została wyegzekwowana od spadkodawczyni powódki.

W zakresie kosztów postępowania Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do zastosowania art. 101 k.p.c. wskazując, że bez wytoczenia powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego powódka nie byłaby w stanie osiągnąć swojego celu, pomimo wniosku pozwanej o umorzenie postępowania egzekucyjnego, bowiem tytuł nadal pozostawałby w obiegu. O kosztach procesu orzekł zgodnie z art. 100 k.p.c. uznając, że powódka przegrała sprawę jedynie w nieznacznej części, dlatego pozwana została zobowiązana do zwrotu poniesionych przez nią celowych kosztów procesu. Na celowe koszty procesu poniesione przez powódkę sąd I instancji zaliczył wynagrodzenie pełnomocnika - 900 zł (obliczone na podstawie § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych), opłatę skarbową od pełnomocnictwa - 17 zł i uiszczoną opłatę od pozwu - 110 zł.

Apelację od tego wyroku w złożyła powódka, zaskarżając go w części dotyczącej pkt. 1. i 2., zarzucając mu naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. mający istotny wpływ na wynik sprawy poprzez to, że: Sąd Rejonowy nie wskazał jakichkolwiek przesłanek, którymi kierował się, ustalając, że postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego wskazanego w pkt. 1. zaskarżonego wyroku zostało prawomocnie zakończone oraz nie wskazał na podstawie jakiego dowodu bądź dowodów dokonał tego ustalenia; a także nie wskazał w uzasadnieniu co oznacza użyte w nim wyrażenie zakończenie postępowania egzekucyjnego w kontekście używanego również w uzasadnieniu tego wyroku zwrotu umorzenie postępowania egzekucyjnego - co w przypadku obu wskazanych wyżej naruszeń uniemożliwia kontrolę tego wyroku w postępowaniu instancyjnym. Ponadto zarzuciła niewyjaśnienie istotnych dla sprawy okoliczności, czyli: brak ustaleń co do tego w jaki sposób powinny być zaliczone wpłaty otrzymane przez pozwaną w postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych przez nią na podstawie tytułu egzekucyjnego; brak ustaleń co do zgłoszonego przez powódkę za podstawę żądania pozwu zarzutu przedawnienia. Jednocześnie zarzuciła, że ustalenie, jakoby postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego zostało prawomocnie zakończone jest sprzeczne z treścią jedyne dowodu dopuszczonego w sprawie o tą okoliczność - postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rybniku Z. Z. z 13 marca 2017 r., sygn. akt Km 5/17. Podniosła też, że Sąd Rejonowy dokonał niewłaściwego zastosowania art. 840 k.p.c. w okolicznościach sprawy, przyjmując, iż powódka utraciła prawo do wytoczenia powództwa

w oparciu o ten przepis ze względu na zakończenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego na podstawie tytułu wykonawczego, podczas gdy taka okoliczność nie miała miejsca, gdyż postępowanie egzekucyjne zostało umorzone na wniosek wierzyciela.

Przy tak postawionych zarzutach wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i pozbawienie wobec powódki w całości wykonalności tytułu wykonawczy opisany w pkt. 1. zaskarżonego wyroku, a także o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie od powódki na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, zaznaczyła też, że w części apelacja jest niedopuszczalna. Podniosła także niewłaściwie oznaczoną wartość przedmiotu zaskarżenia na 2197 zł, podczas, gdy w pkt. 2. wyroku oddalono powództwo ponad 1345,76 zł, dlatego wartość przedmiotu zaskarżenia powinna być określona na 1345,76 zł

Ponadto pozwana złożyła zażalenie na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3. tego wyroku, zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie: art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę skutkującą przyjęciem, że powódka przegrała sprawę w 61,25% i należne jest jej 1057 zł zwrotu kosztów procesu, podczas gdy to powódka powinna zwrócić pozwanej 163,70 zł; art. 100 § 1 k.p.c. oraz art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych poprzez niezastosowanie i przyznanie powódce 1057 zł zwrotu kosztów, gdy powinna powódka zwrócić pozwanej 163,70 zł. Wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej 163,70 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu ewentualnie o ich wzajemne zniesienie, a także o zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego. Względnie wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. W uzasadnieniu wskazała, że wartość przedmiotu sprawy wynosiła 2197 zł, a powództwo uwzględniono do

1345,76 zł, powódka nie przegrała więc jedynie w nieznaczej części. Dlatego zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki całości poniesionych przez nią kosztów procesu jest niewłaściwe, bo tylko częściowo uwzględniono jej żądanie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Orzeczenie zostało wydane po skierowaniu sprawy celem rozpoznania na posiedzeniu niejawnym, a to zgodnie z art. 15zszs³ ust. 1 ustawy z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 374 ze zm.), z uwagi na stan epidemii i nadmierne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego. Żadna ze stron nie wnosiła o przeprowadzenie rozprawy ani o przeprowadzenie niepodlegającego pominięciu dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron.

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469), Sąd Okręgowy rozpoznając apelację i zażalenie stosuje regulacje procesowe w brzmieniu sprzed nowelizacji, która weszła w życie 7 listopada 2019 r. Apelacja i zażalenie bowiem wpłynęły przed tą datą.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje za własne. Ustalenia te nie są jednak pełne dla właściwego rozstrzygnięcia, a zebrany przez Sąd Rejonowy materiał dowodowy w sprawie pozwala na ich uzupełnienie.

Dlatego też Sąd Okręgowy, analizując materiał dowodowy i pisma procesowe stron, ustalił, że bezsporne w sprawie jest wyegzekwowanie 1147,77 zł w toku egzekucji

o sygn. akt Km 2920/09, a dodatkowo 197,99 zł w sprawie o sygn. akt Km 5/17. Suma tych kwot wynosi 1345,76 zł. Jeżeli chodzi o pierwszą egzekucję, to na tytule egzekucyjnym komornik wskazał, że w 870,77 zł zostały zaspokojone odsetki, 127 zł - koszty sądowe oraz 150 zł - koszty adwokackie w postępowaniu egzekucyjnym; w drugiej zaś wskazał, że

w 130,49 zł zaspokoiono odsetki, a 67,50 zł to koszty adwokackie w postępowaniu egzekucyjnym /k. 4 i 46/. Sąd Rejonowy przeprowadził dowody z tych dokumentów.

W literaturze podkreśla się, że wartość przedmiotu sporu w sprawach o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego stanowi wysokość egzekwowanej wierzytelności

(por. Z. Świeboda [w:] Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego. Część druga. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne, Warszawa 2004 r., t. 24. i 25. do art. 840 i przywołane tamże orzecznictwo). Dlatego w tej sprawie istotne jest ustalenie, czego tak naprawdę żąda powódka. W treści pozwu zaznaczyła ona, że wnosi o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, opisując go oraz wskazując wartość przedmiotu sporu na 2197 zł

i podkreślając, że ustaliła ją na podstawie kwot wskazanych w pkt. I bankowego tytułu egzekucyjnego. W tymże bankowym tytule egzekucyjnym, w wymienionym przez powódkę punkcie, umieszczone są trzy kwoty: 1698,97 zł z tytułu niespłaconej pożyczki z odsetkami liczonymi od 10 marca 2008 r., 202,03 zł wyliczone jako odsetki umowne od 12 września 2006 r. do 9 marca 2008 r., od których odsetki liczone są od wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego oraz 296 zł z tytułu opłat manipulacyjnych, od której to odsetki liczone są od dnia wystawienia bankowego tytułu wykonawczego. Powódka więc dochodziła pozbawienia wykonalności tego tytułu w zakresie tychże kwot, bo nie mogła wyjść z żądaniem poza oznaczoną dokładnie wartość przedmiotu sporu.

Dodatkowo nie podkreślała, że chce pozbawienia jego wykonalności w całości. Jej żądanie nie obejmowało więc innej części tego tytułu, np. odsetek od tych kwot, odsetek które w części zostały wyegzekwowane. To bardzo istotne, bo przekłada się na przedmiot przedstawiiony do osądu (podstawę żądania), gdyż powódka podnosiła w sprawie, w pozwie, jedynie zarzut przedawnienia, nie wspominając o uregulowaniu jakiegokolwiek części w tym zakresie. Ewentualne zgłaszanie kolejnych zarzutów przez powódkę ogranicza zaś art. 843

§ 3 k.p.c.

Pozwana uznała powództwo ponad 1345,76 zł, z uwagi na wyegzekwowanie części należności. Jednak żadna z kwot wymienionych w bankowym tytule egzekucyjnym, a wskazanych przez powódkę w pozwie, nie została uregulowana w toku postępowania egzekucyjnego. To powoduje, że należało rozpoznać zarzut przedawnienia przedstawiony przez powódkę okoliczność, która nastąpiła po powstaniu tytułu egzekucyjnego i dokonać niezbędnych ustaleń faktycznych w tej części, koniecznych dla jego rozpoznania. Skonsumowany zaś jest tytuł wykonawczy, na którym widnieje adnotacja komornika o jego realizacji i to w zakresie w niej stwierdzonym. Pozwana natomiast w swoim piśmie procesowym zaznaczyła, że wszystkie wyegzekwowane kwoty przeznaczyła na pomniejszenie kapitału pozostałego do spłaty /k. 28/. Dokonała tego więc z pominięciem regulacji art. 1026 § 2 k.p.c.

Zaliczenie przez pozwaną wyegzekwowanych przez komornika sądowego należności, które rozliczył zgodnie z art. 1026 § 2 k.p.c., nie może pozostawać z tym rozliczaniem

w sprzeczności. Komornik bowiem, stosując regulacje procesowe wyraźnie zaznaczył, jakie części tytułu wykonawczego zostały uregulowane przez stronę zobowiązaną. Żadna z tych kwot nie dotyczyła należności głównej, a jedynie odsetek, przy czym suma należności wskazanych w tytule wykonawczym oznaczona została na 2197 zł i tam też są odsetki umowne oraz opłaty manipulacyjne, niemniej jednak w chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego w pierwszej sprawie odsetki od należności ujawnionej na tytule wynosiły 562,66 zł, a na 25 kwietnia 2012 r. wynosiły 944,27 zł, dlatego ich uregulowanie w 870,77 zł nie stanowiło jeszcze spłaty żadnej z kwot uwidoczonych na bankowym tytule egzekucyjnym, a tylko należności ubocznych od tych kwot dochodzonych. Z tego wniossek, że żadna z należności opisanych w bankowym tytule egzekucyjnym w punkcie I nie została uregulowana w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez komornika, a wyegzekwowane przez kolejnego komornika 197,99 zł przekazane wierzycielowi, zgodnie z art. 1025 § 1 i 3 k.p.c. oraz

art. 1026 § 2 k.p.c., dotyczyło części odsetek (130,49 zł), które były wyliczone przez komornika na 10 stycznia 2017 r. - 1834,56 zł oraz kosztów adwokackich w postępowaniu egzekucyjnym (67,50 zł); przy czym należy zaznaczyć, że wierzyciel dochodził wówczas należności stanowiącej 753,23 zł, albowiem egzekucja ta była prowadzona tylko od części należności głównej nie spłaconej - 551,20 zł, odsetek z tytułu wykonawczego w nim wpisanych (202,03 zł) oraz 296 zł z tytułu opłat także wpisanych w tytule wykonawczym. Wierzyciel wówczas dochodził także 314 zł kosztów postępowania egzekucyjnego (por. akta egzekucyjne Km 5/17).

W realiach tej sprawy w postępowaniach egzekucyjnych komornicy wyraźnie zaznaczyli na co przeznaczone zostały wyegzekwowane środki przekazane wierzycielowi. Zgodnie z art. 1026 § 2 k.p.c. wydzieloną wierzycielowi sumę przede wszystkim przeznacza się na koszty postępowania, następnie odsetki, a w końcu na sumę dłużną. W literaturze zaś wskazuje się, powołując orzeczenie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 1957 r., że art. 451 k.c. nie ma zastosowania w przypadku należności uzyskanych przez wierzyciela w wyniku prowadzonej egzekucji, gdyż stosuje się go w sytuacji dobrowolnego spełnienia świadczenia przez dłużnika (por. A. R. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania. Część ogólna (art. 353-534), red. M. Frasz, M. Habdas, Warszawa 2018, t. 10. do art. 451; T. W. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania. Część ogólna, wyd. II, red. J. Gudowski, Warszawa 2018, t. 8. do art. 451).

Dlatego też dokonane przez wierzyciela zaliczenie spełnionych w drodze egzekucji świadczeń przez dłużnika na świadczenie główne jest nieskuteczne, a tytuł wykonawczy został uregulowany tylko w części dotyczącej należnych od niego odsetek co do 1001,26 zł (870,77 zł i 130,49 zł). Reszta wyegzekwowanej kwoty nie jest związana z kwotami wymienionymi w tym tytule, a o to toczy się spór.

Konieczne więc było odniesienie się do postawionego zarzutu przedawnienia, czego zabrakło w zaskarżonym orzeczeniu.

Niewątpliwie pierwsze postępowanie egzekucyjne zostało zakończone poprzez jego umorzenie z mocy prawa na skutek braku działań wierzyciela /k. 6/, czyli na podstawie art. 823 k.p.c., który utracił moc 8 września 2016 r. [por. art. 2 pkt 87 ustawy z 10 lipca 2015 r.

o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1311) w związku z art. 23 tej ustawy]. Umorzenie postępowania na tej podstawie powoduje, że wszczęcie

takiej egzekucji nie przerywa biegu przedawnienia, gdyż stosuje się odpowiednio art. 182 § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 października 2003 r., sygn. akt II CK 113/02, OSP 2004/11/141 i przedstawioną tamże argumentację tego stanowiska, którą Sąd Okręgowy w pełni akceptuje bez potrzeby szczegółowego jej przytaczania, chodzi bowiem o zdyscyplinowanie wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym). Ponadto umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela - banku, prowadzącego egzekucję na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego klauzulą wykonalności, niweczy skutki przerwy biegu przedawnienia spowodowane złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 19 lutego 2015 r., sygn. akt III CZP 103/14, OSNC 2015/12/137, którą Sąd Okręgowy w pełni akceptuje bez potrzeby szczegółowego jej przytaczania). Stanowisko pozwanej zdaje się potwierdzać taką ocenę, pozwana z nią nawet nie polemizowała, wniosła także o umorzenie postępowania egzekucyjnego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego trafnie przyjmuje się, że już wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przerywa bieg terminu przedawnienia (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2004 r., sygn. akt III CZP 101/03, OSNC 2005/4/58).

Termin przedawnienia roszczenia wynikającego z bankowego tytułu egzekucyjnego wynosi 3 lata, gdyż roszczenie nie jest stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 30 lipca 2003 r., sygn. akt II CKN 363/01, LEX nr 82280).

W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2005 r., sygn. akt III CZP 42/04 (OSNC 2005, Nr 9, poz. 149) przyjęte zostało, że z akcesoryjności roszczeń ubocznych wynika reguła, iż wraz z przedawnieniem się roszczenia głównego przedawniają się roszczenia o świadczenia uboczne, choćby nawet nie upłynął jeszcze termin ich przedawnienia, jeżeli nie doszło do wcześniejszego spełnienia świadczenia głównego albo do przerwania biegu przedawnienia roszczenia co do odsetek będących takim świadczeniem.

Istotne jest więc, w realiach rozpoznawanej sprawy, ocena czy doszło do przedawnienia roszczenia wskazanego (uwidocznionego) w bankowym tytule egzekucyjnym, którego dotyczy spór.

8 kwietnia 2009 r. została nadana klauzula wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, na skutek wniosku, który wpłynął 9 marca 2009 r. (akta Sądu Rejonowego w R. o sygn. I Co 727/09), pierwsza egzekucja została umorzona na skutek bezczynności wierzyciela 3 października 2013 r. (postanowienie komornika, k. 6). Dlatego też roszczenie pozwanej zawarte w bankowym tytule egzekucyjnym, zgodnie z powyżej poczynionymi uwagami, przedawniło się najpóźniej 10 marca 2012 r. To powoduje, że kolejny wniosek o nadanie klauzuli wykonalności z 24 sierpnia 2016 r. (akta Sądu Rejonowego w R. o sygn. I Co 784/16) nie mógł doprowadzić do przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia, już wcześniej bowiem ten termin upłynął.

Dlatego też roszczenie powódki o pozbawienie wykonalności ww. tytułu wykonawczego w zakresie ujawnionych w nim należności równych 2197 zł jest zasadne i należało je uwzględnić stosując regulację art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 118 k.c. W tej części apelacja okazała się zasadna.

Jednak powódka nie żądała pozbawienia tego tytułu wykonawczego wykonalności w całości, o czym była mowa wyżej, dlatego też spełnienie części świadczeń ubocznych z tego tytułu wynikających nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia, bo nie mieści się w żądaniu powódki.

To powoduje niedopuszczalność apelacji w żądaniu pozbawienia tego tytułu wykonalności w całości, gdyż w ten sposób wykracza ona poza zgłoszone w pozwie roszczenie zawarte w wartości przedmiotu sporu (art. 383 k.p.c.).

W orzecznictwie wskazuje się, że przesłanką dopuszczalności apelacji jest pokrzywdzenie orzeczeniem (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r., sygn. akt III CZP 88/13, OSNC 2014/11/108). To pokrzywdzenie orzeczeniem ujmuje się jako niekorzystną dla strony różnicę pomiędzy zgłoszonym żądaniem a sentencją orzeczenia, wynikającą z porównania zakresu żądania i treści rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 listopada 2016 r., sygn. akt I PZ 19/16, Lex 2186567). Powódka w żaden sposób nie została pokrzywdzona orzeczeniem zawartym w

punkcie 1. zaskarżonego wyroku, gdyż tamże pozbawiono w części tytuł wykonawczy wykonalności, a więc w części uwzględniono jej żądanie.

Zgodnie z art. 370 k.p.c. sąd pierwszej instancji odrzucił na posiedzeniu niejawnym apelację wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. Art. 373 zd. 1 i 2 k.p.c. stanowi, że sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację, jeżeli ulegała ona odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji, a jeżeli dostrzeże braki, do usunięcia których strona nie była wzywana, zażąda ich usunięcia. W przypadku nieusunięcia braków w terminie apelacja podlega odrzuceniu (por. art. 373 zd. 3 k.p.c.).

Trzeba także zaznaczyć, że rozstrzygając o kosztach procesu Sąd Rejonowy zasądził wyższą kwotę niż poniesiona przez powódkę. Poniosła ona 1027 zł kosztów (900 zł wynagrodzenia pełnomocnika, 17 zł opłaty od pełnomocnictwa i 110 zł opłaty od pozwu). Orzekając

o żądaniu głównym (przedmiocie postępowania), w następstwie złożonej apelacji, Sąd Okręgowy ingeruje także w rozstrzygnięcie o kosztach procesu, gdyż są one immanentnie związane z rozstrzygnięciem o przedmiocie sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2010 r., sygn. akt IV CZ 42/10, OSNC-ZD 2011/2/26). Dlatego w tej części należało skorygować to orzeczenie z apelacji powódki. Orzeczenie w tej części opiera się na regulacji art. 98 § 1 i 3 k.p.c., gdyż żądanie powódki w całości uwzględniono, a nie dotyczyło ono odsetek liczonych od tytułu wykonawczego. Dodatkowo złożone zażalenie w żaden sposób nie podnosi tej kwestii, skupiając się tylko na problematyce stosunku, w którym powódka sprawę przegrała. W takich okolicznościach w żaden sposób nie można było uwzględnić zarzutów zażalenia, bo powódka w istocie wygrała w całości proces o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy:

- a) na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1. sentencji, uwzględniając apelację w pozostałej części i rozstrzygając prawidłowo o kosztach procesu,
- b) uznał, że wydane w punkcie 1. orzeczenie uwzględniające w części powództwo nie jest krzywdzące dla powódki i jego zaskarżenie jest niedopuszczalne, a także zgłoszone żądanie w apelacji wykraczające poza żądanie pozwu jest niedopuszczalne i dlatego, na podstawie art. 370 k.p.c. w związku z 373 k.p.c., apelację w tym zakresie jako niedopuszczalną odrzucono (pkt 2. sentencji).

O kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 3. sentencji) orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., biorąc pod uwagę wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczoną na 2197 zł, odrzucenie w części środka odwoławczego, a także zasadne zarzuty formalne pozwanej do apelacji. Powódka wygrała więc sprawę apelacyjną w 39%, bo uzyskała dalsze pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w 851,24 zł, a wartość przedmiotu zaskarżenia wskazała wyższą. Koszty pełnomocników po obu stronach wynoszą po 450 zł, a dodatkowo powódka poniosła koszty opłaty od apelacji – 110 zł. Powódka powinna jednak ponieść 616,10 zł, a poniosła mniej i dlatego różnicę musi zwrócić pozwanej.

Uwzględnienie apelacji powódki w części faktycznie doprowadziło do uwzględnienia zgłoszonego przez nią powództwa w całości, dlatego też orzeczenie o kosztach procesu musiała odpowiadać orzeczeniu głównemu. Nie można więc było kosztów rozdzielać, ale należało o nich orzec na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. To spowodowało też, że zażalenie pozwanej okazało się bezzasadne. Dlatego też na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., orzeczono jak w pkt. 4. wyroku.

SSO Magdalena Balion-Hajduk SSO Roman Troll SSO Mirella Szpyrka